

## ABSTRAKT

Předkládaná disertační práce je věnována životu a tvůrčímu odkazu ruského filologa první poloviny 20. století A.D. Grigorjeva (1874-1945). Předmětem zkoumání je poprvé i emigrantské období (1922-1945) života a díla. Vědecký odkaz zahrnuje jak publikovaná díla, tak i rukopisné studie uložené v Archivu Akademie věd ČR, vědě zcela neznámé. Jedná se tedy o první ucelenou vědeckou biografii A.D. Grigorjeva, která seznamuje s proměnami badatelských zájmů a studijních podnětů, s vývojem metodologických postojů, s hodnotou výzkumu, a zároveň vědeckou činnost zasazuje do širšího kontextu životních událostí.

Členění a struktura disertační práce je podmíněna mimořádným rozsahem vědních oborů, kterým se A.D. Grigorjev v průběhu svého života v prostoru Střední a Východní Evropy a Sibíře věnoval.

První kapitola, věnovaná úseku života a vědecké činnosti před emigrací, začíná stručným popisem původu a gymnaziálního vzdělání (1.1.). Dále následuje přehled moskevského období (1.2.) zahrnující tři hlavní oblasti vědeckého výzkumu: medievalistickou (1.2.1.), folkloristickou (1.2.2.) a lingvistickou (1.2.3.). V příslušných oddílech této podkapitoly seznamujeme s celoživotním studiem jedné z nejstarších památek světové literatury (románu o Achíkarovi), s vazbou na prof. M.I. Sokolovova; v kontextu vývoje ruské filologie posuzujeme rozsah a význam folkloristických aktivit, zaměřených převážně na východoslovanský epos; a poukazujeme na zcela zásadní úlohu, kterou A.D. Grigorjev sehrál ve vývoji lingvistického myšlení o jazyce v Rusku počátku 20. století. Následující podkapitoly zahrnují: průběh a význam studijní cesty po Západní a Střední Evropě v letech 1905-1907 (1.3.), varšavské období života a díla A.D. Grigorjeva (1.4.), jehož součástí je i prosopografický pohled na osud akademického sboru Varšavské univerzity.

Druhá kapitola, věnovaná životu a výzkumu A.D. Grigorjeva, již jakožto československého emigranta, se dělí na užhorodské (2.1.), prešovské (2.2.) a pražské (2.3.) období působení. Okruhy vědeckých zájmů, vymezené v první kapitole, ani v následujících letech neztratily na aktualitě. Vědec se i nadále věnuje výzkumu ruských nářečí (tentokrát z prostoru Sibíře), vydává poslední svazek bylin, připravuje pokračování studie o slovanské redakci románu o Achíkarovi a nově se také zabývá výzkumem nejstarších dějin Slovanů. Pozorujeme, jak se výše zmíněné vědecké práci dostává zajímavého propojení s ideologickým a politickým životem Československa (užhorodské a pražské období).

Třetí kapitola zkoumá metodologii uplatňovanou při studiu lidové slovesnosti a nejstarší slovanské historie, přičemž nová kodifikace A.D. Grigorjeva, tedy pokus T.G. Ivanovové najít v práci A.D. Grigorjeva uplatnění metod zkoumání staré literatury a písennictví, je vyvrácena. Analýza archivních materiálů dokládá příslušnost vědce k historické škole folkloristiky.

Úkolem čtvrté kapitoly je v několika tematických rovinách poukázat na perspektivy dalšího výzkumu. Konkrétně se zaměřuje na hledání žáků a pokračovatelů A.D. Grigorjeva v Rusku (4.1.), vazbu a kontakty s pražskou profesurou (4.2.) a vliv ruského vědce na mladší generaci českých filologů (4.3.).